

EDINOST

Glasiilo Slovenskega političnega društva za Primorsko

sv edinešt je moč

«EDINOST» izhaja 2krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vsa leto je 6 glid., za polu leta 3 glid., za četrt leta 1 glid. 50 kr. — Posamezn. številke se dobivajo pri opravištvu in v tražkah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnice, reklamacije in inserate prejema Opravištvu, via Terrente, «Nova tiskarna».

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu «via Terrente» «Nuova Tipografia»; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Evrope kolonijska politika.

(Konec.)

Slovanov naloga gledokolonizacije pa za veke ni iskati ne v Ameriki, ne v Afriki; Slovan ima svoje kolonizatorične cilje v južno vzhodnej Evropi in v srednjej Aziji.

Slovan na priliko ne sme dopuščati, da bi se na Balkanu preveč vgnjezdili nemški kolonisti, ker ti bi postali sčasoma sami Bismarkovi agentje, kateri bi zahtevali, «deutsch bis Konstantinopel», po izgledu uže znana reka «deutsch bis zur Adria».

Na Balkanu je še dosti prostora za delalne ljudi, ali ta prostor naj zasedejo Slovani. Ni torej prav, ako se Čehi in tudi Slovenci, kateri nemajo zadosti kruha doma, selé v Ameriko; lepe neobdelane zemlje pod boljším podnebjem, nego je ameriško, imajo v Balkanskih deželah; v Bosno, Albanijo, Srbijo, Macedonijo, sploh v Balkanske dežele naj se obračajo slovanski kolonisti.

Tam je sicer začetek jako težak, ali pridnim uspeh sčasoma gotov. Kvas prebivalstva na Balkanu je slovanski, torej se morajo tam sčasoma zeliti v Slovanstvo še vsi oni elementi, kateri denes še nasprotujejo njega naravnemu širjenju; Balkan naj vlada Slovan!

In na Balkanu bode uže po 50 letih jako živahno, dobro življenje, tam se mora razviti kmetijstvo in obrtnija, lega Balkana je svetovna, zatorej pa morajo te dežele postati eminentno kulturne.

Naravno je, da bodo tudi Nemci tija silili, kakor uže zdaj silijo, tudi Bismark ima uže svoj načrt v žepu, ali ta načrt se lahko prekriža, ako osobito avstrijski Slovani dobro umejo svojo nalogo.

V balkanskih deželah bi lahko dobro živelo še 6krat toliko ljudstva, nego ga živi zdaj primerno slabo; baš večega prebivalstva in prometa je tam treba, da bode tudi cvetla blagost.

Ali kaj so še le balkanske dežele proti neizmernej slovanskej zemlji, ki obsega skoro $\frac{2}{3}$ Evrope in veliki del Azije. Prostora je na tej Ruskej zemlji za stotine milijonov prebivalcev, in na tej zemlji imajo Slovani za več sto let dela in pridelkov zadosti, na tej zemlji se more razvijati velikanska svetovna trgovina, na katero se velika Rusija uže zdaj ozbiljno pripravlja; vsako leto zida polno novih železnic, ki imajo namen skoro vso Evropo po najkrajšem potu zvezati z bogato Azijo.

Slovanu torej ni treba tekmovati z drugimi narodi zarad kolonij v Ameriki in Afriki, brez skrbi smejo pustiti, da se v omenjenih delih sveta pripravajo za posestva Germanski in Latinski narodi.

Kolonijska politika Evropskih državnikov torej ni kaj nevarna Slovanom; nevarno pa je le Bismarkova kolonijalna politika Slovanom, kolikor se ozira na Balkanske dežele, in ker

je videti iz vsega, da Bismark ni pustil iz vida teh dežel, baš zato je tudi treba, da slovanski politiki skrbno opazujejo nemškega državnika politiko in da mu jo v tem obziru preprečijo.

Slovanstvo ima svoje meje, svoj naravno določeni delokrog, ono more sčasoma za svojo spoznati enako doktrino, kakoršno je v Ameriki proglasil Monroe: «Slovanom gre slovanska zemlja».

Slovan ne sme več zgubiti, nego je zgubil dosedaj. Tudi naše države sreča je odvisna od toga, da svojim Slovanom zagotovi to, kar jim gre po pravici.

Interpelacija

državnega poslanca g. Vitezica na grofa Taffe-ja, kakor voditelja ministerstva notranjih opravil.

V zadnjem številki «Edinosti» smo priobčili »z Voloskega« dopis, v katerem se popisuje, kake združbe dela tam ireidenta, in pristavili tudi, da je istrski državni poslanec o tej stvari v državnem zboru interpeliral; ta interpelacija se glasi tako-le:

Kakor beremo v javnih listih, dogodili so se v kastavske občini, v političkem okraju Voloskem v Istri, pred malo časom ozbiljni nemiri in tudi še zdaj se razburjenje mej tamošnjim kmetiskim ljudstvom ni še popolnoma poglelo.

Prvi povod temu je dalo postavljenje znamenj z napisom v hrvatskem in nemškem jeziku: »U pograničnom kotaru.« »Im Grenzbezirke«. Ta znamenja je postavila kastavska občina za zaznamovanje mejnega carinskega okoliša na ukaz okrajnega glavarstva v Voloskem.

Prebivalci te občine, ki so sami Hrvati, spoštovali so doslej vedno svojo narodnost ter so jej zvesti ostali, tako sicer, da so bili pri vseh volitvah — občinskih, deželno — in državnozbornih — izvoljeni vselej kandidati hrvatske stranke; da, naravnost se mora reči, da tam kake druge stranke ni bilo najmanjšega sledu.

Tega pa v Istri nad vse marljiva italijanska stranka ni mogla mirno gledati, toliko manj, ker je kastavska občina mnogo večja in mnogo premožnejša, nego katera koli občina v Istri, ker so pred durmi volitve v državni zbor in ker je tam glavna zaslomba za volitev edinega poslanca, ki zastopa Slovane v državnem zboru. Skušali so tedaj vedno sovraštvo in svado sejati mej miroljubne in marljive prebivalce te občine. Uže v interpelaciji v 121. seji, IX. zasedanji visocega državnega zbora vsled nekega v Milanu natisnenega spisa o narodnih razmerah v Istri, na katero interpelacijo — žil — še danes ni odgovora, bilo je dokazano, da italijanska stranka v dosegu svojega namena — namreč v zamoritev hrvatskega naroda v Istri — vidi najboljši pripomoček v netenju svade mej Slovani te dežele, in da so bila v ta namen glede občin Kastav, Verprinac in Lovran taka podpihovanja pripravljena.

Dosledna temu namenu je ona Slovanom sovražna stranka, po mnogih svojih emisarijih ubogo kmetstvo luštavo kastavske občine vedno in vedno držila zoper tamošnjo duhovščino in zoper občinski svet v Kastavi.

Še le v poslednjih dneh so ti emisariji — mej katerimi sta nek zdravnik i nek zemljemerec posebno marljiva — bili tako prodrzni, da so uboge, nevedne kmete mej drugim slepili, da sta duhovščina in občinski svet mesto Kastav in v občini ležeče soseske prodala vojaške granici za 500.000 glid. in da vsled tega Kastav ne spada več k Istri. Da so to neumno laž bolj utrdili, kazali so nek znamenek in trdili, da so ga jim poslali iz Poreča imenitni in vplivni možje, in v tem zaznamku je bilo zapisano, da je dobil župan 24.000 gold., nek župnik 8000 glid. itd. plačila.

«Ali ste videli tista znamenja, na katerih je zapisano: U pograničnom kotaru — vprašavali so? Jasno je, da so vas prodali »granici«; zato boste odslej vsi vojaki in morali boste plačevati mnogo večje davke nego doslej.»

Tako razdraženi ljudje so začeli duhovščini in občinskemu upravništvu groziti ter so znamenja z omenjenim napisom poruvali.

Vsled tega, in ker politična gosposka ni mislila, da je dolžna skrbeti za potrebno varstvo onih, katerim je veljalo pretenje, odstopili so vsi uradniki kastavske občine.

Kaj stori občinski svet, to še ni znano. Podpisani o tem še nema nobene vesti.

Opirajoč se na vse to, prašajo podpisani Vašo prevzvišenost:

1. Ali so Vašej prevzvišenosti znane zgoraj omenjene dogodbe?

2. Kaj je ukrenola, ali misli ukrenoti Vaša prevz. da se po zasluženji kaznujejo one osebe, ki so en del ubozege in nevednega ljudstva kastavske občine na tako nezasiš n način prekanile in s tem spoštovanje gospok tako omadeževale?

Na Dunaji, 7. marcija 1885.

Dr. Dominik Vitezic, Vašaty, Tilšer, Dr. Jansa, Weber, V. A. Fišera, Em. Tonner, Dr. Gabler, Dürich, Hevera, Dr. S. Heller, Dr. Poklukar, Klun, Trojan, Nedopil, Skopalik, Raič, Nabergoj, Viljem Pfeifer, Margheri, Obresa, Dr. E. Gregr, Adamek.

Okoličanom!

Nespodobno, grdo in celo pogrešno je tuj grehe in nedostatke zagovarjati; tem lepše je pa dobre lastnosti in dobre čine hvaliti; ali črtiti človeka, ker se je morda enkrat nad nami pregrešil, ker nam enkrat ni ugodil i to ni ljubezljivo in tudi ne lepo. V tukajšnjem listu »Adria« od predzadnjega petka se nahaja dopis iz roke človeka, koji ga gotovo ni pisal iz ljubezni do bližnjega, ampak iz nekakega srda: omenjeni kaj črno riše naše okoličanke, sicer skrbne in marljive gospodnje, nazivaje jih raztresljive in ničemerne. Glede tega menimo, da se mestne gospodičine, morebiti ubožnejšega stanu, mnogo ničemernejše oblačijo, torej: naj bi gosp. pisatelj onega članka, ako je mestnega stanu, poprej pogledal po mestnih in potem še-le in ne tako strogo sodil okoličank, kojim, ne zanikam, se tudi dopada čestno biti oblečenim, ali: komu se to ne dopada? One razkošne, popačene in pohušljive obleke, kakor v Trstu, vendar se v njegovoj bližnjaj okolici ne vidi. Tu so skoraj same mladice, katere si od težko zasluženega denarja pripravljajo, da se morejo v nedeljo v čednejšoj obleki v cerkev prikazati. Ali, kdo bi jim to odrekaval? Priletnejše se pa za obleko po zadnjem kroju (ako mi je dovoljeno tako jo nazivati) čisto malo brigajo; zadovoljne so, ako se morejo v nedeljo staro, pa vendar le snažno jopico, katero skrbno hranijo, obleči. Potrate bi morda, kakor se vidi, volžiti smeli le mlajših, katere se tudi lažkejše nosijo bolj čedno, ker jim ni skrbeti,

nego le za — se; ali poročene obračajo krvavo zaslužen denar v družino, za katero ga nikoli ni zadosti, v tem ko se po mestih nekoje ženske s tako razkošnostjo oblače, da si morajo soprog dolgove delati in rušiti družino. Mnogokrat je primorana vsa družina trpeti radi razkošne matere, kar se pa v okolici ne godi.

Grdo je tudi, da jim omenjeni g. pisatelj očita nesnažnost po stanovanjih; to se v, da v nobenej kmetске hiši ne bode one snage in pospravljenosti, kakor v gosposkih, ker so za to postavljene posebne dekile. V okoličanskej hiši kakor v nobenej delalnici (kajti okoličanska kuhinja se rabi v zlasti o zimskem času tudi za delalnico) ni, to je res, in skoraj ne more biti one snage, kakor v gosposkih ali v kakem drugem stanovanju na kmetih; to pa niso zmirom ženske in njih nebriljivost kriva, ampak njih vedno muče je s perilom meščanov. Ker ga nemajo kam pospraviti, devajo ga v zlasti v deževnem vremenu v kuhinjo. Čistobo pa in pospravljenost moramo meriti po prostoru; lahko nam je reči, da snaga nič ne stane, ali, večkrat, če stopimo v okoličansko hišo, zli se nam, da smo stopili v nesnažen kraj zato, ker je od dima ves okajen. Snažnost pa okoličanke ljubijo in skrbno pospravljajo, če prav so njih stanovanja le prepozgosto neprimerna in grda. Grdo je tudi, da oni dopisovalec Adrie okoličanske otroke naziva z »monelli«; pokukati bi mogel vendar popred na mestno novo in staro Reno, kajti tu je v resnici gnejzdo pravih monello-v, ki te ne zmirajo le tedaj, ako jim ni možno. Nočemo trditi, da so okoličanski otroci izgledno odgojeni, pa vendar tolikega pohujšanja in nenaravnosti, kakor mej tržaskimi, vendar mej njimi ne nahajaš. Zakaj bi se toraj popred ne pometlo pred lastnim pragom? O izgoji otrok v okolici smo imeli uže priliko na tem mestu govoriti in oglasimo se še.

Nezaslišano je tudi; da si naše mlade okoličanke poleti z pahljajo gorkoto odstranujol Kto bi se temu ne smijal? Z ogromno culo cap na glavi naj okoličanka v enej roki pahljajo, v drugej solčnik, na hrbtu doli viseč »kapelin« (ker na glavi ga ne more imeti, drugači bi se ves zmečkal) po strmej rebri domov sopihal Ubožicel tol ko morajo trpeti in si krvavo kruh služiti in potem so še mestnim nezadovoljnežem v zasmeš. Mnogo jih je, ki bi se iz sica rade temu mučnemu in morečemu delu odtegnole, ali ni jim mogoče, ker potreba, uboštvo jih k delu silil.

Le čevlje sodi naj kopitar — pravi naš pesnik: da se s tako zvanim »batlome« perilo trže, to je resnica, kakor bi se z vsako stvarjo, ako se premočno po njej bije; če se pa zmerno rabi, po našem menenju perilu čisto nič ne škodi, ampak ga še bolj čisti, ker iz njega spravi vso gnjilobo. Najnesrečnejši se nam zdi nasvet, naj bi se uboge naše perice oblačile. Še tega bi manjkalo! — rekla bi — potem je boljše vse skup poslati k vragu. Pičli zaslužek pridobivajo okoličanke za grozno mučno delo in še od tega naj bi plačevale; to bi res bilo neznosljivo trinožno. Tak davek naj bi se rajši pobiral od vsakterege, koji je tako drzen, da jim borni zaslužek zavida; posebno »vaške«, v katerih bi prale, morala bi jim občina sama preskrbiti; vsaj ima za vsako delo v mestu, če tuji nepotrebno, dovolj denarja, trpinu okoličanu pa komaj najsiilnejše pripravil. Na ta način bi se vsaj voda iz okoličanskih potokov ne odtakala tako gnjila in umazana v morje, tega ne smradila in njen smrad ne bi prihajal pod nos mestoim nezadovoljnežem. Pomilovati bi morali in občudovati taki brezskrbneži delalne in skrbne gospodnje okoličanske in ne natočevati in črtiti jih po javnih listih. Smeh te tudi silil, ko bereš, naj bi se okoličanski hvalevredni duhovniki proti okoličankam, pericam, spravili ter pripovedovali z lece, kako naj se oblače. Čestiti duhovniki so si svoje dolžnosti sami svesti ter jih ni treba na to opominjati; če sprevidijo, da se razkošnost in ničemernost preveč širi, posvaré lastnovoljno ljudstvo na poboljšanje.

Gotovi smo pa vendar, da je ta dopis kukavičej jace v listu »Adria«, ki se nikoli okoličanom ne protivi, ampak jim za-

govararja ter želimo, da bi se enak v nje ne predale več ne vgnjetel. Gotovo je izlezel iz roke kakega Cikorijaša, kakor st. VI. g. urednik, v zadnji »Edinosti« stitili. Očitajo nam, da gojimo srd proti laškej narodnosti i to ni res, ali Lubi črte iz vse svoje duše, kar je slovanskega: ne izide v Trstu list (ako izvzamemo dva ali tri) ki ne bi imel polno torbo psok na nas. Glejmo rudečo Šalobardo, pravi nebodiga-treba—list, ki najde smet v najčistejšej slovanskej stvarci, ta revica, ki porabi vsako najnedolžnejšo priliko, da izbrukne svoj strup na Slovence in uzlasti na okoličane tržiške; ko dojavlja izid prvega zbora nesložne in neslogo trošeče Concordie, bežka ljubeznjivo okoličane, ki vedo, kaj je dobro, ako se dajo takim zvitim ptičkom na limanici ujeti! Istotako tudi drugi lahonski umazani listi s princem Independentijem. Tako vedo ti pobeljjen-grobovi vabiti tržiske okoličane na led in nekateri neumneži jim res verujo. In kaj bi še ponavljali; vsaj je to vsakteremu znano, iz lahonske roke ne izleze nam okoličanom nič drugega, nego psokva in zasramovanje; varuje se tedaj in ne ver-jemite vsakemu, ki Vam vsako dobro obeča, da vam pa kamen za kruh, dokler vas nemajo še v svojih pesteh, dotlej ste jim ljubeznjivi »confratelli«, ko ste jim pa zavezani, potem pa ste smradljivi in moštri de ččavil! Vsaj je vam znana prav-ljica o volku in jagnjetu. Ne udajmo se tedaj, ne prodajamo lastne krvi, ne verujmo vsake mu pritepecu in tudi ne onim mej našimi, kateri so se dali podku-piti ter nas zidaj »z ljubeznijšo« vabijo v svojo smradljivo družino, ampak odbijaj-mo srčno navale nam nasprotnih in slabo žerečih ljudi: rajši bodimo zasramovani, pa prosti, nego hvalisani, pa prodani!

Politični pregled.

Notranje dežele.

V seji poslanske zbornice 10. t. m. je vlada predložila načrt zakona glede zgra-jenja železnice Doboj-Dolnja Tuzla-Si-minham in gledé državnega doneska za zidanje posilne delavnice na Dolenje-Avstrijskem. — Potem se je nadaljevala po-drobna razprava o proračunu ministerstva za nauk in bogočastje. Pri naslovu »verski zaloga« je tožil poslanec Menger, da se v nekaterih nemških farah na Sileskem na-stavljajo slovanski župniki ter je grajal preveliko število škofij in kapitolov v Dal-maciji, kakor tudi predrago oskrbovanje posestev verskega zaloga. Poslanec Kowalski je protestiral, da se grško-katoliškemu prebivalstvu vsiljuje gregorjanski kalendar. Poslanec Pfiügl zagovarja upravo gorenje-avstrijskih posestev verskega za-loga i naglašá vlastninsko pravico cerkve do verskega zaloga ter razlaga njegov po-četek. Potem se je sprejel proračun za bogočastje in za čela se razprava o naslovu »velike šole«. Poslanec Kraus je dokazoval, da nemška vseučilišča v Avstriji propadajo, ker se jim pridružujejo potrebni pripo-močki. Govornik naglašá napake vseučiliš-kih knjižnic, posebno dunajske. Poslanec Gregor govori o napakah praškega českega vseučilišča ter primerja njegove naprave z izvrstnimi napravami nemškega vseučilišča v Pragi, posebno medicinske fakultete. Go-vornik pobija večno očitanje Čehom, da so nenastljivi, mej tem ko manjka njih pr-vevu učilišču najpotrebnejših stvari. Na polji umetnosti in znanstva se morajo vsi na-rodni enako gojiti. Poslanec Lustkandl izjavlja, da so predgovornikove tožbe neop-ravičene; govornik se poteza za to, da se klasični poduk na gimnazijah ne utesni pod sedanjo mero in da se ne odpravijo preskušnje zrelosti. Poslanec Greuter omen-ja lauskih dogodeb na dunajskem vseu-čilišču, ki pričajo, da je na dunajskem vseučilišču mnogo gnjilega. On presoja te razmere, kaže nepravo razmero semitskih profesorjev in učiteljev v primeri z dru-zimi, naglašá potrebo preduradbe vseu-čiliškega reda. Govornik nazaonje breka, da bode on z svojimi somišljeniki z tru-zimi oddelki desnice v soglasji postopal. Na to se je razprava sklenola. Poslanec Suess je zahteval, naj se razprava nada-ljuje, da odgovori na Greuterjeve pritožbe, a njegovo zahtevanje se je odbilo in spre-jel naslov »velike šole«. — Nazadnje je še naučni minister govoril; rekel je, da oči-tanje vladi, da ona potrebam drugih na-rodnosti bolj zadoščuje, nego potrebam v Inomostu in drugih nemških deželah, iz-vira le iz tega, ker en del poslanske zbor-nice vladi ni dobrohoten. Minister z ve-seljem pozdravlja priporočila gledé razši-

rjenja področja statistične osrednje ko-misije in potrebe večje podpore za nmet-niške namene. On po mogočesti ustreže dotičnim željam, ali čudi se temu, da se pri posvetovanju naučnega proračuna za-hteva vsako leto več na vse strani, na fi-nančne pomočke pa se pozablja. On se ujema z Wurmbrom v tem, da ima do enacega le enakovredni pravico, tudi on in vsa vlada priznava, da nobenej vladi ni mogoče, za dalj časa brez Nemcev vla-dati. Wurmbrom je moral besede finan-čnega ministra slabo umeti, ker niso bile namenjene avstrijskim Neme-m, ampak le vičarjem v zbornici. Minister je omenil, da se napakomna vseučilišča v Inomostu, ka-tere je omenil poslanec Wildauer, doslej ni moglo popolnoma v okom priti iz finan-čnih vzrokov, oziralo pa se bo na to, da se popolnoma odpravijo.

11. t. m. je imela poslanska zbornica dve seji, v dopoldnanski seji je bil na dnevnem redu proračun za srednje šole; predno pa se je ta začel razpravljati, od-govoril je naučni minister na Greuterjeve opazke o dunajskem vseučilišču. Minister je izjavil, da so preiskave glede vedenja profesorjev in študentov izvršile za to po-klicane gosposke i da so dotični podatki vsacemu pristopni. Kar se tiče vere učiteljskega osebja, on tega ne more kontro-lirati, ker se pri podeljevanju učiteljskih služb ne gleda na vero, ampak na učitelj-sko zmožnost, znanstveno izobraženje in zasluge. Za vero se le tedaj praša, kadar gre za voditelje ljudskih šol in učitelje verskega nauka. Minister je potem hvalil dunajske študente in levica mu je pritrje-vala, in končal svoj govor z besedami: Žalostno je, ako nekateri časniki zunaj Dunaja menijo, da je le pri njih doma lojaliteta. Lojaliteta je vedno tukaj (na Dunaji) imela prvi sedež, in tako tudi vedno ostane. Minister meni, da bi prav bilo, ako bi v duhovskih hišah in farovžih na Tirolskem, ker stí resnicoljubje in krščanska ljubezen gotovo doma, ne imeli več časnikov, ki tako neresnične in popa-čene vesti priobčujejo. — Gospod minister je z svojim govorom levičarjem zelo ustrel-gel, kar so tudi javno pokazali, ker so mu živo pritrjevali; ko pridejo ti na krmilo, potem jim za novega naučnega ministra ne bo treba skrbeti. — Nazadnje je mi-nister govoril še o razmerah česke medicins-ke fakultete in odgovarjal na Gregrove pritožbe. Potem je zbornica sprejela naslov »srednje šole« in s tem tudi resolucijo glede zboljšanja stanja suplentov na sred-njih šolah.

V večernej seji se je davkovskemu odseku izročila predloga poslanca Kril, naj se sklene zakon, po katerem je država dolžna plačevati deželne in občinske do-klade od železniškega prometa. Finančni minister je pri tej priliki izjavil, da se v kratkem času predloži zbornici zadevajoč načrt, ki se ozira na vse opravičene za-hteve, da pa vlada nema nič zoper to, da se tudi Krilov predlog izroči odseku. Nato se je nadaljevala podrobna razprava pra-računa naučnega ministerstva, naslov »obrtniški poduk«. Govorilo je več po-lancev, potem pa se razprava predložila na drugi dan.

Železniški odsek poslanske zbornice je sklenol 11. t. m. vsled raznih prošenj za neposredno zvezo Trsta z Rudolfovo železnicó i nje podaljšanja čez Ture planine do Giselne železnice, poslanske zbornice priporočiti, naj vse dotične prošnje izročí vladi, da jih natančno pretrese in zbornici kakor hitro mogoče predloži načrt zakona, po katerem se te prošnje uslišijo, da se varujejo narodno-gospodarski interesi ta-krajne državne polovice in posebno trgovina v Trstu povzdigne.

V seji poslanske zbornice 12. t. m. je zopet govoril naučni minister, a zdaj je napel vse druge strune, nego v poprejš-njem govoru; čutil je menda, da se je pre-naglil in zbudil preveliko nevoljo mej ve-likim delom poslancev in avstrijskega pre-bivalstva; treba je bilo toraj besedo po-praviti; vsled tega se je sklicaval na svoje dosedanje delovanje, ki je na to merilo, da verskej potrebi prebivalstva zadosti; pri nastavljanju učiteljev na velikih in sred-njih šolah se je ravnal po določilih tem-eljnih zakonov. Naglašal je dalje, da je on sam obsodil ravnanje dunajskih pro-fesorjev, ki so državnemu zboru neko pre-

dlogo podali, da se on prizadeva za to, da se na učiliščih ohrani krščanski duh; on je prevzel vodstvo avstrijskega šolstva, da verski čut bolj utrdi in on ima to prepri-čanje, da so vse državne naprave varne le na verskej podlagi. — Kak razloček mej tem in prejšnjim govorom!

V tej seji se je podalo več prošenj za povišanje carin pri uvozu. Potem se je volil odsek, 24 poslancev, za carinsko ta-rižno novelo. — Zbornica je na to rešila naslov »obrtniški poduk« in »ljudske šole«. Resolucija poslanca Cirini-ja, naj vlada prošnje italijansko tirolskih občin glede nemških šol v tridentinskem okrožji v račun sprejme, izročila se je odseku. Poslanec Weitlof je priporočal nemški poduk v ljud-skih šolah na Italijansko-Tirolskem, da bo moglo prebivalstvo s popotniki občevati in da bo imelo več zasluzka; govornik je pou-darjal potrebo nemškega državnega jezika. Poslanec Oelz je branil sebe in svoje tovariše proti očitaju, da so izdajice nem-ških svojih sorojakov; le liberalizem unema j-zikovne prepire.

Vnanje dežele.

V italijanskem senatu se je 12. t. m. tudi naznanila interpelacija na vlado, kake namene ima ona v rudečem morji. — V poslanskej zbornici pa je prav ta dan prašal poslanec Pascolato, kaj se je sklenolo v Gorici v konferenci, ki se je pečala z uredbo ribarjenja v jadranskem morji, in kdaj se razglasijo dotični sklepi. Danes je v italijanskej poslanskej zbornici ta zadeva na dnevnem redu; utegnemo tedaj k mal-več zvedeti, upov pa nemamo velikih; do-slej je ostalo še vse pri starem in italijan-ski ribiči še vedno hodijo v škodo našim do-mačim, kakor so vedno hodili; vse tožbe nič ne pomagajo; avstrijska vlada je premehka.

V italijanskej poslanskej zbornici se je podalo uže mnogo interpelacij ministru zunanjih zadev glede italijanske koloni-jalne politike; 10. t. m. so se naznanile te le interpelacije: Ali minister zunanjih za-dev misli, da je čas uže prišel, ko more razodeti namen vojaškega zasedanja luk na obrežji rudečega morja; kake koloni-jalno-politične namene ima vlada v rude-čem inorji; v kakih razmerah je vlada z angleško vlado in evropskimi velevlasti. Mancini odgovori prihodnji teden, a od-govor bo zopet tak, da se bode potem ve-delo prav toliko, kolikor poprej.

V francoskem parlamentu ste si obe zbornici prišli v navkrižje pri proračunu za bogočastje. Poslanska zbornica je nam-reč zelo znižala, ali celo popolnoma pre-črtala več postavkov pri plačilih duhovni-kov in verskih ustanov; senat pa je vse dotične sklepe poslanske zbornice ovrgel, vsled tega se je proračun vrnil tej zbor-nici, a ta noče nič vedeti o sklepih senata ter je zavrgla skoraj vse to, kar senat zahteva, če tudi je ministerstvo živo pri-poročalo zbornici, naj se udá senatovim sklepom. Na vse zadnje utegne priti še do tega, da se skliče ljudski kongres, da raz-sodi to kočljivo stvar.

Angleška spodnja zbornica je 10. t. m. na predlog vojnega ministra sklenola, naj se vojska pomnoži za 3000 mož. Vojni minister Hartington je izjavil, da je bila vlada vedno tega prepričanja, da mora angleška vojska prodreti do Kartuma in zlomiti Mahdijevo oblast. Grahamova voj-ska se pomnoži na 12.000 mož; njegova naloga bode, da odpoči rodove Osman Digma in odpre pot v Berber, ali da bode podpiral prodiranje proti Berberu in Kar-tumu. V vojnem proračunu za prihodnje leto pa se postavi 12.000 mož več v vojni proračun. Potem se je sprejel dodatni kredit za vojno v Sudanu in za železnico iz Suakima v Berber z 173 glasovi proti 56 in prepeljavo vojakov iz Indije v Sudan z 88 glasovi proti 23.

Iz Sudana je došlo maloverjetno i ne-potrjeno poročilo, da se je Kartum z nje-govo posadko vred upri Mahdiju, ker je tam nastala lakot i da je bil Mahdi pri-moran pobegniti i pribežatišča iskati na necem otoku na Nilu. Mi poročamo to vest, ali vero vanjo nam manjka. — Verjetniše pa je to poročilo, da je Mahdi ukazal, naj se sudanski prebivalci preveč ne iz-postavljajo Angležem, ampak se jim umi-kajo, ker on je uverjen, da jih sedanja

vročina toliko bolj ugonobi, kolikor bolj bodo prodirali v sudanske puščave.

Iz Afganistana se poroča, da ruska vojska od Zulfikara dalje proti avfganskej meji prodira in da se je bati, da se sprime z avfgansko vojsko, ki stoji na meji. V angleškem parlamentu je poslanec O' Con-nor vlado o tem interpeliral, a minister Childers mu je odgovoril, da o tem nema nikacega poročila.

S francosko-kitajskega bojišča se 11. t. m. poroča, da so Francozje po petdnev-nem boji vzeli vse kitajske utrdbe v oko-lici Kelunga; imeli so v bojih 40 mrtvih in 200 ranjenih; kitajska vojska pa je ve-liko trpela.

V nemškem državnem zboru je bila 12. t. m. na dnevnem redu predloga o pod-pori parnikov in sklenolo se je, naj se vožnja Brindisi-Aleksandrija podaljša do Trsta. Sklenolo se je tudi, da se imajo novi parniki delati le v nemških ladije-delalnicah.

Nemška in angleška vlada ste sklenoli pogodbo, vsled katere oastopi Angleška Nemčiji ozemlje mej Baptistovo naselbino na Viktoriji in Rio del R-y, Viktorija ostane angleška; tudi se v Kaptovnu se-stavi mešana komisija omenjenih dveh vlad, da presodi pravice angleških in nem-ških podanikov na ozemlju mej ustjem reke Orange in predgorjem Trio ter na otocih pri Antri Pekveni.

DOPISI.

Iz goriške okolice, 12. marcija. (Iz dop.) (Druga deželna učna razstava v Gorici leta 1884). Te dni je priobčil raz-stavni odbor daljše sporočilo o deželnej šolskej konferenci in učnej razstavi, iz katerega naj priobčim tu majhne otlomke v popolnito Vaše vesti v listu dne 25. fe-bruvarja.

Število 142 rednih učiteljev leta 1874 poskočilo je leta 1883 do 243, skupno šte-vilo svetnin in duhovnih učiteljev pa se je zvikšalo do 302 in so se ženska dela učila v 92 šolah. Izdalo se je leta 1874 v vseh šolskih okrajih za šolski pouk 120.000 gld. in sedaj se izdaja na leto 210.000 gld. Po vsej deželi so se pričeli uvajati nada-ljevalni kmetijski tečaj i in sicer jih je se-daj 109. katere obiskuje 1553 učencev; za pouk v poljedelstvu so uže pri 47 šolah šolski vrti. V odsekih za pregledovanje učnih načrtov so marljivo sodelovali slo-venski učitelji č.g.g. Černic, Jug, Bajt, Hrovatin, Dominko in Krajinik. Ob enem je izrazila konferenca te le želje: 1. naj se za sestavo šolskih knjig določijo darila; 2. naj bi se za večrazrečne šole osnovala »zgodovina« v italijanskem jeziku; 3. naj bi se ljudskim učiteljem službeni čas zni-žal na 35 let; 4. naj bi se naprosil deželni šolski svet, da bi branil učiteljem njihove pravice.

Obzirom na učno razstavo so se ob enem izrazila »posebna priznanja« ali pa »priznanje«. Posebno priznanje se je iz-reklo: Prof. Hauptmanu našemu rojaku, ki službuje v Gradci za »Fiziko v nižjih šolah«. Potem so dobili jednako posebno priznanje tile: Gospodična Emilija Kren, vitnarica prvega slovenskega otroškega zavetišča v Gorici; Ambrož Poniž, nad-učitelj v Črničah, gospodična Marija Ur-bančič, učiteljica v Podgori; Fran Vilnar, znani slovenski skladatelj in sin nepozab-ljivega pesnika Miroslav Vilharja in šole v Biljani, Bolci, Kanalu, Kobaridu, Ri-chenbergu.

Priznanje so dobili: g. asistent Iv. Uršič, pristojnik svitarkega poskuševai-šča v Gorici, Danijel Fajzelj za mušične skladbe; učiteljci Drašček Marija in Ko-mac Marija in mnogo slovenskih ljud-skih šol.

Mej knjigami, ki so se razstavile in so dobile posebno priznanje kot učila in z učiteljske knjižnice ni ne jednega slo-venskega dela razun Lebanovih »Glasov« i »Primorja«. Brž ko ne se prav slovensko knjiž-vstvo ni razstavilo, kajti drugače bi se moralo tudi častno omeniti. Priznanje pa se je izreklo za učiteljske knjižnice I. pl. Kleinmayr-ovi »Zgodovini sloven-kega slovstva« in Lebanovej zbirki cerkvenih pe-ni. Za učenske knjižnice pa so se pri-poročale vse knjige »Slovenske Matice« (vzomimo, da so vse pripravne za mladno ljudske šole) in družbe sv. Mohora. Na dalje: Tomšič: Pobiljšani sosesije, »Dra-zoljubci« »Peter rokodelci«; Majar »Odk-ritje Amerike«, Jesenko »Z-mlep« in »Občna zgodovina«, Kocijancič »P-vesti«.

Iz dotičnih številk v suročilu je ob-nem razvidno, da je šolsko obi-kovanje narastlo, kajti leta 1874 je bilo od 30.064 otrok le 16070 toraj blizo 53% v šolah in leta 1883 od 33358 otrok uže 26297 toraj blizo 80%.

Domače in razne vesti.

Novi poreško-puljski škof monsignor dr. Flapp je bil v ponedeljek v Trstu, kjer se je predstavil namestniku, vtorek pa odšel na vladinem parobrodu v Poreč, kjer ga bodo v nedeljo slovesno instalirali. — Bog razsveti novega škof, da bode pravičen in da vzame pod svoje posebno varstvo naš one ovčice, katere zatira hudoben svet, — saj je tudi Kristus bil veči prijatelj proganjenih, nego pa ošabnih zatiralec in sovražnik farizejev. — Sveta vera pa ne bi ne le nič pridobila, ampak celo veliko zgubila, ako bi bil prodan istrski Slovan.

Odlikovanja. Cesar je finančnemu prokuratorju v Trstu, višjemu finančnemu svetovalcu dr. Antonu Verdinu v priznanje izvrstnega njegovega službovanja podelil naslov in značaj dvornega svetovalca. — Sveti Oče je podelil Pijev red predsedniku a. o. Lajpa, baronu Marku Morpurgu. Mil. škof dr. Glavina je red lastnoročno izročil odlikovancu.

Tržaški mestni zbor je v seji zadnjega vtorka, 10. marca obravnaval točko: na katerem mestu bi se imela štacija železnice iz Hrpelja tukaj napraviti.

Vis. ministerstvo je odločilo za to postajo prostor pri sv. Andreju, kjer je zadnja razstava bila i so tudi vsi načrti na tak način napravljeni, in kakor se sliši, bi se imelo gradnje železnice meseca prihodnjega maja začeti. Mestni zbor je bil tudi lausko leto sklenol ta prostor za železnico darovati, pa svojemu uradu za gradbo naročil, naj predloži svoje mnenje zaradi postaj.

Ta urad je po dolgem delu dovršil svojo nalogo in predlagal, naj bi se postavila štacija hrpeljske železnice zgoraj pod hribom Kukuk, češ da prihodnja laka za Trst bode pod Skednjo; da se od priporočene štacije železnica na novo luko pouklja in tudi se železnico, ki bi šla okoli gorenjega kraja mesta, ta štacija z obstoječo novo luko sklene.

Če tudi ta predlog nema v sebi družega, nego fantazije nekaterih inženirjev, vendar je bilo v seji z večino sklenjeno, da se odda sl. ministerstvu s prošnjo, naj se nanj ozira.

Skoraj se zdi, kakor da bi se s tem rado zadržalo grajenje hrpeljske železnice, kakor se je drugičkrat ubranilo, da se ni gradila železnica čez Predil. Mogoče, da so tudi osebne dobičkoljubnosti i nevošljivosti zmagale; pa upamo, da vis. ministerstvo se ne pusti zadržati v napravi tega, kar sedaj nujno potrebujemo, z ozirom na daljno prihodnost.

Potem je prišla na dnevni red predloga za ustanovitev žandarske postaje v Bazovici. Predlog je magistat najbolj s tem podpiral, da je veliko pobujšanja v okolici i da ne zadostuje obstoječa postaja v Boschetti tudi za Bazovico, kamor je treba žandarje klicati.

Naš poslanec Živic je poprijel besedo i tako-le govoril: Do tega se je moglo priti s hvaljeno neobstoječnostjo občin (comun) v okolici, da je treba v vsako vas žandarjev ali drugih straž, da se red vzdržuje, tudi to ne bo za dolgo časa zadostovalo, ako se na drug način neredi ne ustavi. Ostranili so se srenjski zastopi, odstranili tudi zastopniki, ki so bili od ljudstva izvoljeni (delegati) i namesto teh se sedaj nastavljajo takozvani kapovila i okrajni komisariji, ki nemoj nobene oblasti i nobenega vpliva. Ljudstvo nema kam hoditi sveta iskat, nema koga, da bi je vodil i nadzoroval; po tem takem vsak misli, da mu je dovolj-no delati, kar hoče, in iz tega izvirajo neredi. Neredi je mogoče ustaviti s žandarmerijo ali z drugo močjo, mogoče je pripraviti v kazen prestopnike i zločince; ali ne ustaviti pobujšanja, katero zmeraj bolj raste, zato, ker v okolici ni nobene oblastnije (autoritá). Po mojej misli je le mogoče odpraviti neredi v okolici, ako se po njenih vaseh napravijo zastopstva; naj se pa zastopane vasi imenujejo občine (comun) ali kakor se hoče. S tem bi se še koristilo, da bi ta zastopstva tudi skrbela za splošne potrebe svojih vasi. Nečim staviti predlog, ker vem, da bi bilo zastoj, hotel sem le povedati, zakaj sem proti nastavljenju žandarske postaje v Bazovici. Zanašam se pa, da se spomnite mojih besed, kadar se sprevidi, da s takšno administracijo, kakor je zdaj v okolici, ne bo mogoče naprej.

Liberalna levica neče umeti takih govorov, pa tudi desnica, kateri je najbolj na tem ležeče, da prebivalstvo Trsta i okolice popolnoma poitalijanči. Misli morebiti, da s žandarji ljudstvo v laško izveščanje spravi. To se ve da je bilo skleneno ustanoviti omenjeno postajo, s vsemi glasi, razen naših poslancev.

Umor a la Tourville. Tudi mej Slovinci imamo Tourville. Andrej Zega iz Koprive na Krasu, uže mnogo let mauritar v Kadinu, 28 letni, močan mož, j ko mirnega in resnega obnašanja, delal je

več let ljubezen z neko služkinjo iz Hrsoveca na Krasu, katere je letos postala noseča, vsled česar ga je nekda silila, da jo poroči. V nedeljo, 8. t. m. sta šla oba v Komen po potrebne dokumente. Vrnila sta se še isti dan proti večeru. Ali v Trstu je prišel Zega sam, ljubico pa so pogrešali več dni. V petek so kmetje slučajno v nekeji groblji (fojbi) mej Komnem in Na-brežino dobili truplo mlade ženske vse razjedeno od živali in uže močno gnjilo. Ljudje so šli stvar naznaniti sodnji v Komen; prišla je precej komisija na mesto in je konstatirala, da je umorjena ženska, ljubica omenjenega Zege, ki je bil z njo še v nedeljo pri sodnji zaradi dokumentov. Dokazov je bilo zadosti, da jo ni nihče drugi umoril, nego Zega, zatorej sta došla včeraj sem v Trst dva komenska žendarja in sta omenjenega Zege aretirala ter izročila tukajšnji policiji, katere stvar preiskuje. — Hudodelnik noče nekda ničesa izpovedati in trdovratno molči. — Več o tem strašnem umoru prihodnjič.

Tržaške novosti:

Veteransko društvo v Trstu je imelo v nedeljo svoj redni občni zbor, kateri se je končal jako viharno. Nek Dolcetti je hotel imeti račun od treh let nazaj ter je vodstvo dolžil nepoštenja, na kar je nastal strašen vihar, ki se je končal tem, da je velika večina odboru izrekla svoje zaupanje. Mnogo mrmanja je bilo tudi mej veterani, ker so pri zboru zapazili cikorjša Marijo Lavrenčiča, vulgo Kralja. Nekateri so hoteli terjati njega izključbo, a predsednik jih je pomiril. Ali mnogi veterani hočejo oistopiti, ako odbor ne izključi Kralja in prav imajo. — Sior Poldo, predsednik Cikorjašev pa ima uže zopet drugo dobro domačinsko idejo. — On hoče ustanoviti drugo veteransko društvo, v katerem bodo sami okoličani, nobeden Kranjec, ti veterani bodo obličeni, kakor je bil okoliški bataljon. Predsednik društvu bode Sior Poldo; Marija Lavrenčič pa uže agitira za to novo veteransko društvo, ki bo filijala Cikorije. Ma bravo sior Poldo!

Najden klobuk. Pri policijskem vodstvu je nek klobuk, katerega so stražaršale baje blizo Sv. Ivana. — Najbrže je to tisti klobuk, katerega je zgubil Cikorjaš Verzota. — Torj ga lahko dobi nazaj in hrani v spomin na junaški boj.

Pri samomirilu pismonošu Antonu Pikelj našli so nek list, kojega pa nij imel on za oddati. Izpustili so ga začasno iz službe. Bil je na to tako žalosten, da se je vtopil bizu Skednja.

Pijanstvo. Neka 51 letna dekla brez službe, doma iz Plajberga na Koroškem je bila v sredo večer tako pijana da nij mogel hoditi. Pala je na tla in se nad desnimi očesom hudo pobila. O kako je grdo, da se od ženske čuje, da je pijana.

Policijsko. Prijeli so necega facina, ker je na Lloydovej ladiji »Helios«, drugim pomorščakom grozil. Hotel ga niso v službo, radi tega je toliko razgrajal. Zaprli so necega 23 letnega težaka iz Trsta, ker je vkral štuco sirovega masla. Čudni tatovi, vse jim pride prav! Nek 17 letni prodajalec limon, splazil se je v neko prenočevalnico ter hotel tam krasti.

Izpred sodišča. Na 6 mesecev težke ječe bil je obsojen 27 letni mladenč Ivan Posega iz Pčiana okraj Piranski radi hudodelstva javnega nasilstva. Bilo je pretečenega meseca februarja neki večer, ko je šla njegova nekdanja ljubica, sedaj omožena proti domu. Ta je je pa z nožem grozil in rekel, da svojega moža ne viov več. Da si je tajil, vendar je bilo toliko dokazov da ga sodišče obsodilo. Posega je sploh maloprišten človek, in je bil večkrat prej kaznovan. Obsodili so tudi neko Franciško Gaos iz Krajševce, ker je mnoge osebe na zviti način opeharila za kaceh 330 f. na 8 mesecev težke poostrene ječe; tu i ta je uže bila za jednake hudodelstva kaznovana.

Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici priredi v nedeljo, 15. marca t. l. ob 7 in pol uri zvečer v društvenih prostorih na Travniku h. št. 16. domačo zabavo s tem le sporedom: petje, govor o sv. Cirilu in Metodu, tombola s tremi dobitki. Razprodajali se bodo nekateri časniki in knjige.

Po velikej noči priredi društvo veliko slavnost v praznovanje smrti sv. Metoda, društvenega patrona.

Gregorčičev večer v dvorani Ljubljanske čitalnice se je izvršil v četrtek na jako sijajen način; vdeležilo se je 130 odličnih oseb. Govori so bili navdušeni, telegramov je došlo vse polno iz vseh krajev. Ali ne bi se dal napraviti tudi v Trstu Gregorčičev večer?

Tržno poročilo.

Kava — slaba kupčija po nižih cenah. Prodalo se je dui 800 vreč kave Rio p. f. 48 do 58 500 Santos po f. 48 do 58, 100 kvintalov Ceylon plant od flor. 68 do 100. — najfinjši Ceylon pa velja do flor. 121. — Java Malang f. 64 do 67. — Portorico f. 89 do 93.

Sladkor. — Tendenca je jako trdna, cene se pomikajo večno više. Prodalo se je te dni do 6000 vreč po f. 1950 do 2350.

Sadje. Pomeranče, limoni po f. 250 do 550, mandlji f. 74 do 78. — rožci f. 6 do 850, fige v vencih f. 15 do 16. — opaša f. 10 do 15. — cvebe navašne f. 10 do 14, Eleme f. 18 do 32, Sultanina f. 22 do 36.

Olje — namizno fino in najfinjšo f. 65 do 90, jedilno f. 42 do 47.

Petrolje — slaba kupčija, cena je denes f. 9.15.

Riž — italijanski f. 17.50 do f. 21.50, birmanski f. 13 do 16.

Špeh — domači se prodaja po f. 48 do 49.

Mast — amerianska f. 50, peštanska prosta carine f. 58, dunajska f. 54, italijanska f. 46 do 48.

Domači pridelki — fižol rudeči f. 10, beli f. 10.50, bohinec f. 11, koks f. 12.50, mešan f. 7.50 do 9. — Maslo — najboljšo blago se prodaja po f. 84 do 88.

Žito — slabo obrajtano.

Los — še precej iskan, cene trdne.

Seno — dobro konjsko in volovsko f. 1.20 do 1.50.

Borsno poročilo.

Borsa jako omahljiva; te dni je prevladala mlahovost in so tudi kurzi skoro vseh papirjev nekoliko trpeli.

Dunajska Borsna

dne 13. marca.

Enotni drž. dolg v bankovcih 83 gld 65 kr.	
Enotni drž. dolg v srebru 84 » 20 »	
Zlata renta	109 » 40 »
5% avst. renta	99 » 20 »
Dejnice narodne banke	869 » — »
Kreditne dejnice	302 » 75 »
London 10 lir sterlin	124 » 30 »
Napoleon	9 » 79 »
C. kr. cekini	5 » 81 »
100 državnih mark	60 » 45 »

Javna zahvala.

Vsem onim za mnogobrojno vdeležitev k mirnemu počitku umrlega nam našega nepozabljenega očeta oziroma so-proga

Josipa Gorjup-a,

požupana in posestnika v Gorenjvasi pri Kanalu in za mnogobrojno sprejmljivo rajnkemu k sprevedu; osobito pa prečastitim gg. duhovnikom, častitemu g. vitezu županu kanalskemu in slavnemu starošinstvu, bližjim in daljnim sorodnikom prijateljtem, znancem in vrlim kanalskim pevcem za njih dvakratno milo petje, izreka s tem najtoplejšo zahvalo

Žalujoča rodbina.

V Kanalu, 12. marca 1885.

Zahvala.

Čutim si v dolžnost, javno izraziti svojo zahvalo neprecenljivemu zdravniku, g. Vlad. Philipoviču v Ajtovščini, ki mi je otel smrti sina v hudej uže teden dni zakasnelej zapljučnici, ki ga je v teh dneh napala. Z njegovo pomočjo je ozdravil moj sin popolnoma, in zato moram zdravniku najtoplejšo zahvalo izreči.

Gabrije, 10. marca 1885.

Jožef Pegan.

DELALSKO PODPORNO DRUŠTVO pod pokroviteljstvom Njeg. ces. visokosti cesarjeviča Rudolfa v Trstu.

Poziv

na občni zbor, dne 29. marca dvorani Slovenske čitalnice (»Monte verde«) Začetek točno ob 5 uri zvečer.

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika.
2. Društvena kronika, poročila tajnik: a) o moškem, b) o ženskem oddelku.
3. Poročilo denarničarja o računu za leto 1884 in poročilo pregledovalcev računov, a) za moški, b) za ženski oddelk.
4. Proračun za leto 1885, in dotični predlozi; a) za moški, b) za ženski oddelk.
5. Poročilo gospodarjev.
6. Predlog za dostavek k pravilom; da se v društvu ne sprejme več nobeden, kateri je uže ud družega enakoga društva, razun ako se drugemu društvu odpove.
7. Volitev predsednika, tajnika, denarničarja, 18 odbornikov in 6 namestnikov v zmislu § 11 in 12 pravil, voli moški oddelk.

Tudi mi pripoznavamo, da so učne razstave velike koristi i povzdigo šolstva a mimo tega priporočamo še jedenkrat ustanovitev učiteljskih društev za posamezne šolske okraje. Preživjo se čuti v tem oziru potreba učiteljskega društva za goriški okraj. Tacemu bi bil namen: 1. vzajemno vsestransko pedagogično in didaktično izobraževanje učiteljev in učiteljic v korist ljudske šole in uzgoje mladine in 2. potezanje za blagostanje učiteljev in učiteljic našega okraja.

Ali je v resnici nemogoče, da se jednako blazodejno društvo ustanovi? — Mi bi ovo nikali, kajti prav v okraju goriškem imamo mnogo učiteljskih moči in mnogo izvrstnih strokovnjakov, kojim bi se tudi z veseljem pridružili gospodje učiteljic. k. vadnice in učiteljica v Gorici.

Treba je le požrtovalnega podjetja nekaterih naših kolegov in društvo bi oživelo. Pisatelj teh vrstic bi predlog stavil, da se dotični gospodje, katerim je mar ustanovitev učiteljskega društva za Goriški okraj, zbero — morda o velikej noči? — v Gorici in da se tam pretresa potrebitost jednacega društva ter ob enem sestavijo društvena pravila in izvoli začasni odbor. Prihniimo! —o—

Gorica, 11. marca. — Tužnim srcem smo spremili našega sorojaka, nadejnega rodoljuba, drd. Josip Pagliaruzzi-ja — Krilana na zadnjem potik počitku — a srdom nas je raznenadila vest, da se je prav radi krasnega in vsem Slovincem v čast služčnega pogreba raznela na tukajšnej gimnaziji stroga preiskava. Toraj še domačega jezika se ne bode v prihodnje posluževati smela domača mladina! Le tako naprej in kmalo bomo imeli v novej dobi »križev« in »križcev« vsega, kar si domoljubno srce želi! A pustimo to, saj si pomagati ne moremo in je vse zastoj, kajti mi le nosimo v votlih posodah vodo v deročo reko, ki nas prepljuje.

Čitalnica mestna napravi na dan sv. Jožefa veliko besedo in po velikej noči posebno slovesnost v dobrodejni namen. Radi novega stanovanja še ni nič kaj določenega; upati pa smemo, da se marljivemu odboru posreči, da poišče primerne in za društvo častne prostore.

Slovensko bralno i podporno društvo napravi v nedeljo 15. t. m. domačo zabavo s petjem, tombolo in za sedanjí čas primernim govorom »O sv. Cirilu in Metodu«. Po velikej noči pa in to baje 12. aprila se priredi posebna slovesnost v spomeni Cirila in Metoda, ki sta društvena patrona. Na jutro bi bila slovesna sv. maša na Kostanjevici in popoldne skupni izlet v Solkan, kder bi se na vrtu županovem vršila slovesnost s petjem, sviranjem itd.

Za velikonočni ponedeljek pa se pripravljaja velika svečanost v Prevačini. Tamkajšni rodoljubi, združeni z Dornbergom in z nekotimi gospodi našega mesta, prirede v proslavljenje našega domačega pesnika Simona Gregorčiča, veliko besedo in ljudsko veselico.

»Goriška ljudska posojilnica« bo imela v nedeljo 16. t. m. dopoldne občni zbor, pri katerem se bo razpravljaj račun do 31. decembra 1884. in pri katerem se bo volilo novo ravnateljstvo in nadzorstvo. Veseljem pozdravljamo ovi mladi zavod, ki krepko dela in ima uže nad 18.000 gold. letnega premeta, mej tem ko je italijanska ljudska banka o malo mesecih uže umrla. Prihodnjič več!

Iz Kobljave,*) 11. marca. — 10. t. m. smo spremili na pokopališče moža, ki je radi splošnega spoštovanja vreden, da se mu majhen spominek postavi. Umrli je Anton Rudež, ki je dočakal 92 let; Na poleona in Illirjo je videl. Županoval je nad 20 let in sicer za časa, ko so občine postajale, ko ni bilo še postav, niti cest v teh krajih. Večkrat je sam pripovedal, kako je moral kmeti na raboto zganjati, ki so šli cesto sekati, da se je Stanjevski grof v Gorico peljal. Razun poti in marsikaj koristnega, ki je umrl svojej rojstnej vasi in domačej cerkvi pripravil, bil je pa tudi rajnik Anton pravi oče svojei rodbini, najlepši izgled pričnosti ter premnogim dober pomočnik in svetovalec. Naj v miru počiva!

*) Na pa Kobljje glava, Kobljoglava itd., kakor se večkrat piše; ker to ime izhaja po mnenju slavnega jezikoslovca št. Kocjančiča iz: koble, kobl-griek, na kojim vas res stoji, in pa glava tudi ljudstvo potrjuje, ko pravi: Kobljoglava.

8. Volitev 3 pregledovalcev računov za leto 1885 v zmyslu § 13. pravil, voli moški oddelek.

10. Volitev 8 odbornic in 4 namestnice v zmyslu § 13, voli ženski oddelek.

11. Volitev 2 pregledovalk računov v zmyslu § 18 pravil, voli ženski oddelek.

OPAZKE. Volilno pravico imajo le oni, ki so opravili svoje dolžnosti v zmyslu § 10 pravil. Volitev se bo vršila tako le: V soboto 23. t. m. zvečer od 7 in pol do 9 ure in v nedeljo, 29. t. m., od 9 ure zjutraj do 1 popoldne v društveni pisarni in popoldne od 4 ure do zaključka občnega zbora v dvorani čitalnice (»Monte verde«). Volilna komisija je sestavljena iz teh le gospodov: Franc Štelc, Franc Lovišček, Jožef Kaudič, Jarnej Čelan, Franc Svoboda, Franc Primožič, Franc Žitko, Miha Hrvat, Franc Kobal, Štefan Prelec, Janez Sutaj. — Ta komisija bo sprejemala listke obeh oddelkov. Vaak ud, kateri hoče voliti, mora komisiji pokazati svojo knjižico. Voli se osebno in ne po pooblaščenih. Ako želi kak ud kaj predlagati na zboru, mora to v društveni uradnici javiti do 16. t. m.

Javna trgovska agencija

(Pubblica Agenzia Commerciale)
Corso v Trstu št. 22.
ZANIMIVO ZA VSE
Posebna postrežba za male naročbe. Pošilja se na vse kraje na drobno družinam in gostilnicam: Razno sočivje, kavo, mirodije, pomeranče, limone, sadje, cvetlice, rokodelsko orodje, pohištvo, dišavine, modno blago itd., vse po originalnih cenah proti mali proviziji, carine prosto.
Prezame razpošiljatev in vročitev tiskovin, okrožnic, cenikov, za katere koli dežele in stanove.

1884. razstava v Kalkuti (diploma s kolajno). VLAHOV

lek odobren po c. kr. vladi, priporočen od zdravniških strokovnjakov, patentovan od zjedinenih držav Ameriških.
Dosežni uspeh: vsakršna nerazpoložnost, neprebavljivost kolika, gljiste, krvavica, (hemoroidi), povračljive mrzlice, vodenica, pranje, 1. in 2. slabost, čiščenje krvi. Čisti polagoma in okrepuje zdravje. — Z vsako staklenico vred dobi se tudi navod, kako se ima rabiti lek.
Pozor proti ponarejenju! Da bi dobivanje leka olajšal zalaga ž njim izdelovatelj vse kavane, mirodijnice, sladčarije in likerije v glavnih mestih po celem svetu 34.-48
Tvornica: Romano Vlahov v Šibeniku. Glavna zaloga v Trstu ulica S. Lazaro št. 1

NB. Pozor proti ponarejenju.

NB. Pozor proti ponarejenju.

Svarilo.

Ker Jože Germek in njegov sin Filip iz Dobravlj, okraja Sežanskega, nemata nikakoršnega svojega premoženja in podpisani zanje neplačam več kakorkoli storjenih dolgov, sva-rim svakogar, omenjenima karkoli prodati, od njih kupiti, ali pa jima posoditi, ker bi svojega denarja ne mogel več dobiti.

Pola, 10. marca 1885.
Ioan Germek,
c. k. pomorski župnik v. p.

Št. 123.

Razglas.

Letos bode Nabrežini semenj za razno blago in živino dne 3. marca t. j. veliki vtorek, namesto 5. aprila, ker ta dan pade praznik velike noči.

Živina bode vsake občinske pristojbine prosta.

Nabrežini dne 12. marca 1885.
Županstvo.

60 visokih odlikovanj.

Ivana Hoffa zdravilno pivo iz sladnega izvlečka 1 steklenica 60 nč. Ivana Hoffa koncentrovani sladni izvleček 1 stekl. 1 fr. 12. nč. ml., st. 70 nč. Ivana Hoffa bonboni iz sladnega izvlečka za prsi po 60, 30, 15 in 10 nč. prstni le v modrih zavitkih Ivana Hoffa zdravilna sladna čokolada 1/2 kilo 1. fr. 2-40, II. fr. 1-60, 1/4 kilo 1. fr. 1-30, II. 90 nč.
Medicinske kapacitete, kakor profesorji: Dr. Bamberger, Schrötter, Schnitzler, pl. Rokitsansky, pl. Basch, Finger in mnogo drugih na Dunaji; v Berlinu gg. Dr. Frerichs, pl. Langenbeck, Virchow, Osk. Li-breich, in mnogo drugih pripravljajo isto pri mnogih boleznih z vidno dobrim uspehom.

Zdravilo za popolno odpravljeno sušice, slabo prebavljenje, netečnosti in onemoglosti.

Gospodu **IVANU HOFFU**, izumitelju in izdelovalcu preparatov iz sladnega izvlečka, ces. kralj. dvornemu založniku skoro vseh suverenov evropskih itd. itd. Dunaj, I. okraj. Graben, Bräunerstrasse št. 8.
Vaš Ivan Hoff-a koncentrovani sladni izvleček me je izvanredno okrepeal, moram Vam za ta izvrstni in dobrodelni preparat izreči mojo zahvalo. Prosim pošljite mi zopet 10 steklenic konc. sladnega izvlečka.

Gorica v dan aprila 1882. leta.
Spoštovanjem
Constantin vitez pl. Dabronsky, c. k. stotnik
V. blag. gosp. Ivan Hoff! Ker je meni in mojemu sinu vaša odlična Ivan Hoffova zdravilna sladna čokolada in zdravilno pivo iz sladnega izvlečka nevrjeten vspeh imela in zdravje popolnoma dosegla se Vam tisučkrat zahvalnim. Ker me moj želodec zopet noč in dan muči, prosim mi 12 velikih steklenic koncentrovanega sladnega izvlečka proti poštnem povzetju doposlati. 4-5
Derniš 10. januarja 1881.
S odličnim spoštovanjem
Feodoro Petranović, trgovec Derniš Dalmacija.

V. bl. Ker vidim, da Vaše imenitno Ivan Hoffovo zdravilno pivo iz sladnega izvlečka na boleznih v prsih dodro vpliva prosim Vas mi 30 steklenic po železničnem povzetju doposlati.
Trst ulica sv. Jakoba 4.
Antonij Štrukelj.

Uradno zdravilno poročilo.

Lazaret nove vojašnice v pionirski ulici, Berlin V imenu postrežnic prosi za novo pošiljatev izvanrednega Hoffovega zdravilnega piva iz sladnega izvlečka, katero ranjenec tako dobro stori, da ga težko pogrešajo. **Minister pl. Room.**
Zaloga. Trst: Franc S. Prinz, ulica Aquedotto, J. Serravallo, C. Zanetti, lekarna in Ivan Gillia mirodilnica. Bocen: I. Bergmeister, lekar. Kotor: M. Stefanović, bratje Mandel. Korčola: Zovetti, lekar. Reka: Fr. Zsche. Nik. Pavačić, mirodil. Gorica: G. Christofletti, dvorna lekarna. Celovec: W. Thurnwald, lekarna. Kranj: Franjo Dolenc. Ljubljana: Peter Lasnik, Zagreb: Lekarna k »Salvatoru«, Nadbiskupska lekarna in Milosrdnih bratov. Meran: Fikenscher in vsaka lekarna. Pulj: G. B. Wassermann lekarna, C. Sander mirodilnica. Dubrovnik: Bratje Drobac, R. Skarić, lekarna. Šibenik: P. Baro, N. pl. Mištura, lekarna. Split: Tožigl lekarna, Alpinović mirodilnica. Trient: Eugeni Larcher, Gerloni, Zadar: Chr. Mazzocco, N. Andrović lekarna.

Ustanovljeno leta 1847., na Dunaji in Budimpešti od leta 1861.

Agencija za posredovanje u službah i kod stanovanja
E. GEROMINI-JA
priskrbuje službe svake vrste u Austriji i inozemstvu. Kupuje i prodava kuće, po najugodnijim pogodbami.
Piazza Ponterosso br. 2. I. kat.

LEKARNA RAVASINI
Piazza della Stazione
V TRSTU.

Priporočila te le posebnosti:

Katramova voda posebno dober lek proti kataru, ker raztaplja lez.
Hlebčki Ravasini iz trpotč-vg. soka proti prečiščenju, kataru, kašlju in boleznim v grlu.
Ribje olje naravno imonove barve, ki vonja prav malo po ribi, pristno, brez vsakega slabega okusa. Najboljši lek proti jetri, trganju, izpohom, slabo ti itd.
Ribje olje mešano z jodom in železom, lek po cenah in gotov. priporočljiv družinam, katere imajo otroke z dvojnimi udi in ne morejo shoditi.
Adontina Ravasini lek proti zobobolu, edini pripomoček, kat. ri precej ostavi bolečine gnjilih zob.
Eliksir in zobočistni prah za čiščenje in dobro vzdrževanje zobovja in dobre vonjave v listih.
Dišeča glicerina proti pokanju kože, priporočljiva za z. mo.
Prašati vedno po teh posebnosti na ime **MARUKA RAVASINI**, lekarna »Alta Giustizia«, Piazza della Stazione. Zaloge mineralnih vod, posebnosti domače in inostranske, kem. čni izdelki in m. roditelje. Izdelci iz silicijske gane, ranočistiško orodje, diše- se mila in drugi izdelki lekarni itd.
Vsaka naročba se precej izvrši.

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo smatrati kot ponarejeno.

(Varstv. znamka) **Cvet zoper trganje**

po dr. Maliču,
je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žicah, oteklino, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnoma trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo »cvetu zoper trganje po dr. Maliču« s sraven stoječim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Planinski želišni sirop kranjski, izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši, nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi. 7-20

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje, najboljšo vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpustke in bezgavne oteklino 1 stekl. 60 kr.

Anaterska ustna voda, najboljšo za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kričistične kroglice, c. kr. priv., ne smeje bi se v nijednem gospodinjavtu pogrešati in so se uže tisučkrat sijano osvedočile pri zabasanju človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaženem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah a 21 kr; jeden zavoj s 6 škatljami 1 glđ. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Naročila iz dežele izvrše se tako v lekarni pri »samorogu«
Jul. pl. Trnkózy-ja
na mestnem trgu v Ljubljani.

Čudovite kapljice Sv. Antona Padovanskega.
To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdovratnejše želodečne bolezni. Prav izvrstno vstrežajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrih in na eranic, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mlečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper scropok ter čisti pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo. (51)

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbo in pošiljatev pa edino v lekarni **Cristofolotti v Gorici, v Trstu v lekarni E. Zanetti i G. B. Rovis, G. B. Faraboschi in M. Ravasini**. Ena steklenica stane 30 novcev. Varovati se je pokvarjenih posnetkov, s katerimi se zavolj želje po dobičku tu pa tam ljudstvo goljufa, dasi nimajo nobene moči in vrednosti.

Piccoli-jeva želodečna esenca
lekarna Piccoli-ja »pri angelu« na Dunajski cesti v Ljubljani ozdravlja kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravniških pričeval

boleznih v želodcu in trebuhu, bodeenje, krč, želodečno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemorojide, zlatenico, migrene, itd. in je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih. Steklenica 10 kr. Kdor je vzame več, dobi primeren odpust.

Blagorodni gospod Piccoli v Ljubljani. Vaša želodečna esenca je jedino zdravilo, ki mi pomaga pri moji boleznih v želodcu. Vsakikrat kadar jo rabim, čutim olajšanje in boljšanje.

Josip Sordat, župnik, Kamnje, pošta Črniče. Tukaj velja izrek: »Čast zaslužku.« Vaša želodečna esenca, katero smo jaz in mnogo drugih bolnikov rabili v boleznih, je prav čudovite moči, posebno pri želodečnih boleznih. A. Lupetina, župnik, Kršan na Primorskem. Podpisani potrjuje, da ima želodečna esenca ljubljanskega lekarničarja Piccoli-ja hitre in prečudne zdravilne moči. Ž njo ozdravilo je mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj preteče dan, da me bi kdo prišel k meni, ki me prosi za jedno steklenico želodečne esence, kojih imam vedno nekoliko pripravljenih.

A. Wlasišk, župnik-kan. Plominj, Primorsko. **Antirheumon** najboljšo zdravilo proti prehlajenju, kostobolji, hromoti delavnih čuťnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.

Pastilje santoninske; (kolesci zoper gliste) izkušeno zdravilo zoper gliste škatljica 10 kr. 100 koščekov 60 kr. 1000 koščekov 5 glđ.

Salicilne pastile proti prehlajenju najboljši pripomoček proti davici (difteritis), plučnim, prsnim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost. škatljica 20 kr.

Zelišni prsi sirop. Ta iz zdravilnih zelišč izdelani sirop se rabi z najboljšim uspehom proti vsem prsnim in pljučnim boleznim, zasliženju, kašlju, hripavosti, dušljivemu kašlju itd. Odračeni naj vzamejo 3 do 4 žlice vsaki dan, otroci ša toliko žlice. Steklenica 36 kr. Tu navedena. Kakor vsa druga zdravila se zmiraž frišna dobe v lekarni

G. Piccoli-ja
»pri angelu«
LJUBLJANA, Dunajska cesta.
Naročila izvršujejo se s prvo pošto proti povzetju zneska.
Zaloge v Trstu so v lekarnah pl. Leutenburg Foraboschi, Prendini, Ravasini in Zanetti ter v vseh boljših lekarnah Istre in Primorske. 18-30

NOVOST!!!
Pečat »TRST« najprikladnejše darilo. jako koristen, zadržujoč vse, kar je potrebno v pisarni, kakor: pečat iz kavčuka, z avtomatičnem barvilom, pero in svinčnik, vse v najelegantnejših obliki iz nikla in pregibljivo, da se more hraniti v žepu. Nadalje okusno izdelani pečati v obliki medaljonov, ur, škatlice za žvepljenke in razni drugi nežni pečati.
Pri odlikovanem grafičnem zavodu
H. FREISINGER-JA
Lloydova palača ulica »Mercato vecchio« 4
V T STU.

